

***Inicijativa za borbu protiv teškog kriminala na
Zapadnom Balkanu (WBCSCi)
u kontekstu Integrisanog upravljanja
unutrašnjom sigurnosti (IISG):***

Prepreke implementacije u Bosni i Hercegovini

Izjava o ograničenju odgovornosti

Sadržaj ovog rada ne odražava mišljenje Centra za sigurnosne studije.

Odgovornost za informacije i stavove izražene u ovom radu snosi isključivo autor

Sažetak

Geografski položaj Zapadnog Balkana predstavlja pogodno područje za širenje kriminalnih mreža. Pragma su regionalni lideri svjesni promjenjivog kriminalnog okruženja u Europi, i dalje postoje značajni nedostaci u regionalnoj saradnji u ovoj oblasti. Integrisano upravljanje područjem unutrašnje sigurnosti predstavlja okvir za koordinaciju politika, osmišljen da podstiče prekograničnu saradnju u regionu i omogući zemljama Zapadnog Balkana da se odopru izazovima unutrašnje sigurnosti u dugoročnoj i samoodrživoj perspektivi. Bosna i Hercegovina je učestvovala u predmetnoj inicijativi i obavezala se provesti ključne prioritete kako bi omogućila agencijama za provedenje zakona da se kvalitetnije prilagode promjenjivoj prirodi ove značajne prijetnje. Međutim, funkcionalnost u sistemu za provođenje zakona i dalje predstavlja ozbiljnu prepreku. Veoma rascjepkan sektor za provođenje zakona i dalje onemogućava BiH da otkrije, istraži i krivično procesira slučajeve teškog i organizovanog kriminala, koji prvenstveno ugrožavaju ljudsku sigurnost. U svjetlu integracijskih ciljeva zemlje, vlasti u BiH bi trebale ponovo otvoriti raspravu o strukturnim reformama, počevši od ozbiljne i stručne debate o reformi policije. Time bi se omogućilo da Bosna i Hercegovina konstruktivno učestvuje u regionalnim inicijativama, ispunjava kriterije za članstvo u EU i ujedno poboljšava sigurnost svojih građana.

Ključne riječi: organizirani kriminal; Zapadni Balkan; IISG; WBCSCi; Bosna i Hercegovina; Evropske integracije

1.1. Novi pristup regionalnoj sigurnosnoj saradnji na Zapadnom Balkanu

Integrirano upravljanje na području unutrašnje sigurnosti na Zapadnom Balkanu (IISG) je novi pristup upravljanju unutrašnjom sigurnošću koji je uveden u regiji Zapadnog Balkana (ZB)¹. Glavni cilj je promovisanje izgradnje kapaciteta u sigurnosnom sektoru te podsticanje reformskih procesa u ciljanim zemljama². Kao koncept na političkom planu, IISG je predstavljen na nivou Evropske unije (EU) tek nakon što je sredinom 2016. počela sa implementacijom **Inicijativa Zapadnog Balkana za borbu protiv terorizma (WBCTi)**.³

Ovo nije prva pokrenuta inicijativa u cilju rješavanja sigurnosnih pitanja na regionalnom nivou i nastojanja da se promoviše saradnja između svih relevantnih aktera u regionu, kao i praksa dobrog upravljanja. Može se konstatovati da se broj inicijativa za regionalnu saradnju povećao tokom proteklih godina. Ovaj trend koincidira i sa znatno izraženijim interesom EU za sigurnosnu situaciju u regionu Zapadnog Balkana, sa posebnim naglaskom na izazove vezane za terorizam. Savremene prijetnje su počele intenzivnije da se razmatraju u političkim krugovima EU od 2014. godine, da bi se potom na njihov značaj ukazalo i u nekoliko ključnih dokumenata poput Evropskog programa sigurnosti za period 2014-2020, revidiran 2015. godine te Globalne strategije Evropske unije (EUGS), objavljena 2016. godine. Sigurnost i vladavina prava kao ključna područja za intervenciju ponovno su naglašeni u novoj Strategiji proširenja EU 2018. godine, koja opisuje reformu u tim sektorima kao *conditio sine qua non* u smislu regionalne perspektive EU, pozivajući, između ostalog, na uspostavljanje „konkretnih i održivih rezultata u borbi protiv korupcije, pranja novca i organizovanog kriminala“.⁴ Također, u okviru Berlinskog procesa, borba protiv terorizma, korupcije i organizovanog kriminala počela je da se pojavljuje kao ključna tema za diskusiju, posebno tokom predsedavanja Ujedinjenog Kraljevstva 2018. godine, koje je po prvi put okupilo ministre unutrašnjih poslova/sigurnosti pod okriljem Londonskog samita.⁵

Zanimljivo je, međutim, da je WBCTi, prvi politički stub na kojem je kasnije izgrađena i proširena IISG, proizvod autohtone, regionalne inicijative započete na Brdu (kod Kranja) na neformalnom sastanku ministra zemalja regiona, koja je tek kasnije usvojena od strane EU.

Naredni dijelovi teksta ukratko opisuju takozvani Proces Brdo-Brijuni i WBCTi, a kasnije ćemo detaljnije opsati IISG, njegove strukture i politike.

¹ U ovom radu, pojmovi "Zapadni Balkan" (WB) i "šestorka Zapadnog Balkana" (WB6) koriste se kao sinonimi i odnose se na zemlje regije koje su dio strategije proširenja EU i koje su uključene su u IISG inicijativu. To su Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Kosovo i Albanija. Slovenija i Hrvatska, iako su uključene u inicijativu kao promotori i vodeće pristalice, ne spadaju u ovu kategoriju.

² Integrirano upravljanje na području unutrašnje sigurnosti na Zapadnom Balkanu, <https://wb-iisg.com/>

³ Integrirano upravljanje na području unutrašnje sigurnosti na Zapadnom Balkanu, Poslovi i zadaci, 8 September 2017, <https://www.rcc.int/p-cve/docs/108/integrative-internal-security-governance-iisg-in-the-western-balkans-2017>

⁴ Evropska komisija, Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačano angažiranje EU na Zapadnom Balkanu, COM (2018) 65 , 6. februar 2018, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargementperspective-vestern-balkans_en.pdf

⁵ Jelka Klemenc i Ivana Boštjančić Pulko, Berlinski proces kao aktor unutarašnje sigurnosti i borbe protiv terorizma: mogućnosti i zamke, Institut za demokraciju "Societas Civilis" - Skopje, Juli 2018.

1.1.2. Proces Brdo-Brijuni i prijedlog WBCTi

Proces Brdo-Brijuni (u daljem tekstu: Proces Brdo) je ministarski regionalni okvir saradnje u oblasti unutrašnje sigurnosti koji predvodi Republika Slovenija. Ideja je pokrenuta od Republike Slovenije i Republike Hrvatske tokom neformalnog sastanka tadašnjih premijera dviju zemalja u januaru 2010. godine, dok je proces formalno iniciran sastankom lidera Zapadnog Balkana na Brdu u martu 2010. godine. Započet kao neformalna, regionalna inicijativa, Proces Brdo upriličio je već svoj 7. sastanak na vrhu koji je ove godine održan u Tirani, na kojem je Slovenija izabrana kao mjesto narednog sastanka u 2020. godini.⁶ Cilj inicijative bio je jačanje saradnje u regionu kako bi se ubrao napredak ka evropskim integracijama Zapadnog Balkana (WB6), u vrijeme kada je pažnja za region bila niska - da ne kažemo nepostojeća - u odnosu na sadašnje vrijeme. U nastojanju da se proces obnovi, lideri regiona su naglasili potrebu da se konstruktivno pozabave bilateralnim i regionalnim pitanjima i da se prevaziđu simbolički/deklarativni pristupi koji su karakterisali slične prethodne inicijative.⁷

Razvijen uz podršku Konferencije Proces Brdo, WBCTi je bio slovenački prijedlog s kraja 2014. godine, koji je pokrenuo razvoj integrisanog i komplementarnog pristupa u području borbe protiv terorizma (CT) i prevencije i suprotstavljanja nasilnom ekstremizmu (P-CVE) na Balkanu. Kasnije je predstavljen radnim tijelima Vijeća EU-a, a odobrila ga je većina država članica EU-a, institucija i agencija EU-a, kao i međunarodni i regionalni akteri.⁸ Cilj inicijative bio je **integrirati sve oblike međunarodne pomoći** koji su povezani s područjem politike CT/P-CVE, čime se **smanjuje dupliranje napora** na terenu, uz pružanje specifičnih alata za **prevladavanje nedostataka koji se uglavnom odnose na postavljanje prioriteta, koordinaciju i finansijsku isplativost i efikasnost**. Složena i višeslojna inicijativa, WBCTi je službeno postala dio procesa EU politike 2015., kada je Brisel dao saglasnost za provedbu prvog WBCTi Integrativnog plana djelovanja (iPA) za period 2015-2017.⁹

Implementacija WBCTi iPA 2015-2017 otpočela je početkom 2016. godine. Ključna karakteristika inicijative bila je uvođenje mehanizma koordinacije na više nivoa, koji uključuje tri postojeće regionalne mreže - tj. Mreže Inicijative za borbu protiv terorizma (CTI), Konvencija o policijskoj saradnji u borbi protiv terorizma u jugoistočnoj Evropi (PCC SEE CTN) i Regionalna platforma za sprječavanje i suzbijanje nasilnog ekstremizma koji vode ka terorizmu i regrutovanju stranih

⁶ Albanija će biti domaćin sastanka na vrhu Brdo-Brijuni, Exit-Explaining Albania, 6. maj 2019, <https://exit.al/en/2019/05/06/albania-to-host-the-brdo-brijuni-process-summit/>

⁷ Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia, Process of EU integration and regional cooperation, Brdo-Brioni Process, 6 February 2018, <http://www.mfa.gov.rs/en/foreign-policy/eu/regional-initiatives/brdo-brioni-process>; Conclusions on Common Strategic Vision of Europe whole, free and at peace, December 2015, http://predsjednica.hr/files/NEWSLETTER%20VIEWS%20and%20NEWS_no%203.pdf

⁸ Rajko Kozmelj, Integrative and Complementary Approach in the Fight against Terrorism and Violent Extremism in the Western Balkans (WBCTi), March 13, 2016, <https://www.linkedin.com/pulse/integrative-complementary-approach-fight-against-violent-kozmelj>

⁹ Zaključci Vijeća EU i država članica u okviru Vijeća o integrativnom i komplementarnom pristupu u borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma na zapadnom Balkanu, 14986/15, decembar 2015. https://wbcti.wb-iisg.com/wp-content/uploads/sites/2/bp-attachments/4051/Doc-1_council-conclusion-ST_14986_2015_INIT_EN.pdf

terorističkih boraca (Platforma P/CVE-FTF)¹⁰. Na sastancima ovih tijela identifikovani su nedostaci postojećih politika i predstavljena zajednička rješenja, naglašavajući značaj integracije aktivnosti svake mreže u strateški pregled regionalne saradnje i njene vanjske dimenzije.¹¹ Zajedno sa uspostavljanjem trodjelnog mehanizma koordinacije, dugogodišnjeg pitanja i primarnog razloga za pokretanje inicijative, **WBCTi promoviše usklađivanje provedbenih politika kako bi se dopunili ciljevi integracije u EU**, istovremeno podstičući spajanje ekspertize kroz olakšavanje razmjene informacija i dobre prakse upravljanja sa regionalnim partnerima.¹² Važno je da ona ne samo da **obezbeđuje instrumente za uspostavljanje jedinstvene liste prioriteta** na osnovu specifičnih potreba identifikovanih kroz saradnju između regionalnih i međunarodnih aktera, već i **kombinuje aktivnosti koje vrše različiti donatori kako bi ih usmjerili na isti očekivani rezultat** - omogućavanje efikasne raspodjele resursa.¹³

Sve u svemu, pozitivne povratne informacije o WBCTi i uspješna implementacija iPA 2015-2017, podstakli su regionalne aktere i međunarodne partnere da razgovaraju o daljem razvoju pristupa WBCTi u IISG, proširujući njegov obim na druga dva područja unutrašnje sigurnosne suradnje - a to su teški i organizovani kriminal i sigurnost granica.

1.1.3. Struktura i područja politika IISG-a

Ideja o postepenom proširenju pristupa WBCTi-a konceptu IISG-a službeno je predložena na neformalnom sastanku Procesu Brdo 2016. godine, koji je Vijeće EU-a odobrilo krajem te godine u obliku zaključaka Vijeća.¹⁴ Kao korak ka jačanju vanjske dimenzije unutrašnje sigurnosti Unije, radna tijela EU-a složila su se potaknuti uspostavu šireg mehanizma koordinacije kako bi uključila druga dva područja/stuba koji se bave teškim kriminalom i upravljanjem granicama - odnosno, **Inicijativa za borbu protiv teškog kriminala na Zapadnom Balkanu (WBCSCi)** i **Inicijativa za sigurnost granica Zapadnog Balkana (WBBSi)** - kako bi se proširio obuhvat unutrašnje sigurnosti regiona i osigurala koherentna podrška međunarodne zajednice¹⁵.

Što se tiče strukture IISG-a, postoje dva ključna radna tijela: IISG Grupa za podršku (IISG SG) i IISG Odbor. Prva, čije članstvo uključuje predsjedavajućeg IISG-a, vodeće partnere i druge članove koji pružaju podršku IISG SG, predstavlja srž koordinacijskog mehanizma. U stvari, IISG SG je zadužen

10 Mreža CTI uključuje prekograničnu operativnu saradnju među policijskim operativcima, PCC SEE CTN podstiče potragu za rešenjima na nivou politike za efikasnu operativnu saradnju između policije i obaveštajnih službi, dok P / CVE-FTF platforma, koju predvodi Savet za regionalnu saradnju (RCC), predstavlja stratešku mrežu na nivou politike koja ima za cilj jačanje saradnje u oblasti P / CVE. Za više detalja o strukturi i funkcionisanju mrežnog mehanizma na tri nivoa vidi Zapadni Balkan protivterorističke inicijative (VBCTi), Integrativni plan akcije 2015-2017, Završni izvještaj, Ljubljana, mart 2018., https://wb-iisg.com/wp-content/uploads/bp-attachments/5066/WBCTi-iPA-2015-2017_Final-report.pdf

¹¹ Isto

¹² Vladimir Đorđević, Jelka Klemenc & Ivana Kolářová, Regional security cooperation reinvented: Western Balkans counterterrorism initiative, European Security, Vol. 27, No. 4, 2018.

¹³ Isto

¹⁴ Ministarski sastanak Procesu Brdo - podrška pristupu WBCTi, 18. april 2016. godine, <https://wb-iisg.com/event/brdo-process-ministerial-meeting-supporting-the-wbcti-approach/>

¹⁵ Vladimir Đorđević, Jelka Klemenc & Ivana Kolářová, Regional security cooperation reinvented, op. cit.

za koordinaciju, praćenje i evaluaciju planiranih aktivnosti, dok su svi članovi grupe podijelili odgovornost u pogledu koordinacije između dvaju stubova, koja se postiže međusobnom komunikacijom i stalnom razmjenom informacija. Štoviše, IISG SG je zadužen za obavljanje savjetodavne uloge prema svim partnerima IISG-a, pri čemu bi također trebao osigurati da se svako pitanje unutrašnje sigurnosti riješi na odgovarajući način. Druga grupa je regionalni Odbor na visokom nivou koji upravlja procesom implementacije IISG-a, uspostavljen na nivou ministara unutrašnjih poslova/sigurnosti. Stoga, Odbor IISG, koji se sastaje najmanje jednom godišnje i čiji sastanci se održavaju u postojećim regionalnim okvirima, pruža političke smjernice o sigurnosnim prijetnjama na Zapadnom Balkanu, podržava pozicije i prijedloge IISG, dok je, između ostalog, odgovoran za koordinaciju operativnih prioriteta.¹⁶

Sve u svemu, glavni cilj je bio podsticanje uspostave političkog ciklusa u regionalnom vlasništvu, prenošenje praksi iz postojećeg političkog ciklusa EU-a s kojima bi IISG trebao biti koordiniran.¹⁷ Stoga bi IISG trebalo shvatiti kao **politički proces** koji integrira sve oblike vanjske pomoći, uključujući projekte i inicijative zemalja Zapadnog Balkana, kako bi im se omogućilo da se nose s izazovima unutrašnje sigurnosti, uz **podsticanje rješenja od dugoročnog značaja i održivosti**.¹⁸

Okvir 1

Ciklus politika EU

Ciklus politika je metodologija koju je Evropska unija usvojila 2010. u svrhu rješavanja najvažnijih prijetnji u području kriminala. Svaki ciklus traje četiri godine te se njime optimizira koordinacija i saradnja na odabranim prioritetima u borbi protiv teškog međunarodnog i organizovanog kriminala. Kroz procjene opasnosti razrađene nakon revizije podataka iz različitih izvora - na nivou Unije i na državnim nivoima - EU usvaja prioritete u području kriminala i izrađuje višegodišnje strateške planove koji sadrže listu strateških ciljeva. Oni se kasnije sprovode putem operativnih akcionih planova koje nadgledaju državni koordinatori i EUROPOL.

U okviru ovog rada, sljedeći dio će pružiti više detalja o Području/Stubu II, koji se smatra posebno izazovnim u smislu implementacije na regionalnom nivou, te njegove implikacije kada je u pitanju država Bosna i Hercegovina (BiH).

¹⁶ Inegrirano upravljanje na području unutrašnje sigurnosti na Zapadnom Balkanu, Poslovi i zadaci, 8 Septembar 2017.

¹⁷ Zaključci Vijeća o jačanju vanjske dimenzije unutrašnje sigurnosti EU-a na zapadnom Balkanu, putem Integrativnog unutrašnjeg upravljanja na području unutrašnje sigurnosti (IISG), 15413/16, decembar 2016. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15413-2016-INIT/en/pdf> Za više detalja o ciklusu politika EU-a vidi Vijeće EU-a, Ciklus politika EU-a za borbu protiv organiziranog i teškog međunarodnog kriminala, <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/empact/>

¹⁸ Integriranje razvoja spoljne pomoći i bezbednosne politike na Zapadnom Balkanu - „ Integrirano upravljanje na području unutrašnje sigurnosti “ (IISG), <https://wb-iisg.com/wp-content/uploads/bp-attachments/4436/IISG-One-pager-Nov17.pdf>

1.1.3.1. Stub II: WBCSCi¹⁹

Kriminalno okruženje u Evropi se brzo mijenja. Prema Europolovoj procjeni prijetnji od teškog kriminala (SOCTA) 2017, Organizovane kriminalne grupe (OKG) su sve više internacionalne, fleksibilne i međusobno povezane. OKG-e koje djeluju u EU okarakterisane su kao veoma različite, počevši od tradicionalnih grupa sa hijerarhijskim strukturama, pa sve do malih koje su povezane labavim mrežama i koje podržavaju pojedini kriminalci djelujući na *ad hoc* osnovi. Osnovna potražnja u smislu profita i distribucije su ilegalna trgovina drogom, trgovina ljudima i krijumčarenje migranata. Interesantno je da se OKG-e sada sve više opisuju kao "poli-kriminalne", što znači da su uključene u više od jedne kriminalne aktivnosti. Objavljeno je da je oko 45% OKG-a proširilo svoj „portfolio kriminala“, pri čemu je većina njih bila aktivna u krijumčarenju nezakonitih roba, sektoru koji omogućava brz prelazak na druge proizvode na osnovu potražnje za uslugama krijumčarenja. Fleksibilnost i sposobnost prelaska sa jednog kriminalnog tržišta na drugo su stoga ključna karakteristika modernih OKG-a, čiju poduzetost olakšavaju tri seta aktivnosti koje se smatraju „motorima“ organizovanog kriminala a to su: prevare sa dokumentima, pranje novca i online trgovina nezakonitim robama i uslugama,²⁰ pri čemu je ovaj posljednji posebno zabrinjavajući u smislu ekspanzije i dinamike.²¹

Što se tiče Zapadnog Balkana, regija i dalje ispoljava ekonomsku, političku i socijalnu ranjivost. Takva nestabilna situacija pogoduje upravo kriminalcima koji naravno imaju koristi od poroznih ekonomskih i političkih sistema. Novi izveštaj objavljen od strane Globalne inicijative protiv transnacionalnog organizovanog kriminala - mreža stručnjaka sa sjedištem u Ženevi, istražuje žarišta organizovanog kriminala u regionu, analizirajući po prvi put puteve, granične čvorove i glavne raskrsnice koje sada predstavljaju "žarišta" nedozvoljenih aktivnosti.²² Izveštaj identifikuje **geografske karakteristike, ekonomsku nestabilnost i slabo upravljanje** kao ključne faktore koji stvaraju uslove za širenje organizovanog kriminala u regionu. Iako Balkan nije jedinstven slučaj u smislu djelovanja OKG-a, snaga i infiltracije u pravni/ekonomski/politički sistem, te preklapanje gore navedenih triju uvjeta čini regiju posebno privlačnim žarištem za kriminalce. Ovo je takođe podstaknuto **nasljeđem sukoba**. Mreže za krijumčarenja koje su uspostavljene u vrijeme rata, kao i način na koji su nezakonite aktivnosti (i one koje su u njima sudjelovale) doprinijele procesu izgradnje države u regiji, svakako su odigrale ključnu ulogu u kristalizaciji "kriminalnog sistema", koji je rezultirao u širenju OKG-a i kapitalizaciji njihovih veza s poslovanjem i politikom.²³ Pored

¹⁹ Vodeći partneri su sekretarijat PCC SEE i UNODC

²⁰ Korupcija se spominje kao transversalni uzrok koji, u većini slučajeva, funkcioniše kao faktor olakšavanja koji omogućava gotovo sve vrste kriminalnih aktivnosti, iako se njihov utjecaj može razlikovati od jednog do drugog. Vidi Procjenu prijetnje od teškog i organizovanog kriminala u EU (SOCTA), Europol, 2017, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>

²¹ Isto

²² Procjena ugroženosti od regionalnog teškog i organiziranog kriminala (SOCTA), razvijena u okviru projekta "Jačanje kapaciteta za stratešku analizu i stratešku procjenu u direkcijama za kriminalističke istrage Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, Crne Gore i BJR Makedonije", jul 2017 <https://polis.osce.org/node/9401>

²³ Zapravo, mnogi od onih koji su bili umješani u nedozvoljene aktivnosti tokom ratnog perioda prešli su na poslovanje i politiku, ne odbacujući svoju kriminalnu prošlost. Valter Kemp, Crooked Kaleidoscope. Organizovani kriminal na

svega, sukobi u bivšoj Jugoslaviji izazvali su teritorijalne promjene koje su rezultirale pojavom „sivih zona“ - kao što su na primjer posljedice neriješenog spora o statusu Kosova - ili složeni sistemi podjele vlasti koji i dalje komplikuju prikupljanje podataka i razmjenu informacija, kao što je to slučaj u BiH.²⁴

Iako je većina OKG-a koje djeluju u regionu poznata vlastima, mutne veze sa biznisom i politikom, zajedno sa postojećim propustima u lancu provođenja zakona i sistemima za prikupljanje podataka, ograničavaju sposobnost državnih aktera da razvijaju efikasne politike i pravne okvire, poboljšavaju prikupljanje podataka i rješavanje pitanja izgradnje kapaciteta i resursa kako bi se prevazišli nedostaci i uspješno borili protiv organiziranog kriminala.²⁵

U tom kontekstu i u svjetlu gore navedenih nedostataka na nivou koordinacije i određivanja prioriteta, integrisani i komplementarni pristup IISG-a proširen je na područje unutrašnje sigurnosti koja se bavi teškim i organizovanim kriminalom (SOC).

Proces identifikacije potreba odnosi se na Stub II koji je započeo 2017. godine, dok su prioriteta ciklusa politika EU-a 2018.-2020 u potpunosti uzeti u obzir.²⁶ Stoga se prioriteta identifikovani i u okviru WBCSCi iPA 2018-2020 mogu sažeti kako slijedi:

- **Poboljšati efikasnost istraga teških kriminalnih radnji**, koje uključuju potrebu za poboljšanjem saradnje između policije i tužilaštva u fazi istrage;
- **Omogućiti automatsku razmjenu podataka**, koja bi trebala slijediti standarde EU-a;
- **Poboljšati prekograničnu razmjenu informacija**, npr. poboljšanje nacionalnih kapaciteta za bolje korištenje alata Europol. To bi značilo sposobnost identifikovanja i rješavanja nedostataka u prekograničnoj operativnoj saradnji, jačanje saradnje s Europolom, kao i međuglasijske saradnje na domaćoj razini.

Drugi ključni prioriteta, uključuju borbu protiv:

- Cyber kriminala;
- Ilegalnih migracija, trgovine ljudima i krijumčarenja migranata;
- Korupcije;
- Pranja novca;
- Nezakonitog trgovanja vatrenim oružjem i drogama, uklj. njihove online razmjere.²⁷

Balkanu, Globalna inicijativa protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, juni 2017 <https://globalinitiative.net/ocbalkans/>

²⁴ Globalna inicijativa protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, žarišta organizovanog kriminala na zapadnom Balkanu. Lokalne ranjivosti u regionalnom kontekstu, maj 2019, <https://globalinitiative.net/oc-western-balkans/>

²⁵ Centar za evropsku političku strategiju, Saradnja sa Zapadnim Balkanom. Ulaganje u Evropsku sigurnost, 17. maj 2018, https://ec.europa.eu/epsc/publications/other-publications/engaging-western-balkans_en

²⁶ IISG - Inicijativa za borbu protiv teških zločina na zapadnom Balkanu (VBCSCi), Integrativni akcioni plan 2018-2020, Konačni nacrt, 17. april 2018 <https://wb-iisg.com/docs/final-draft-wbcsci-ipa-2018-2020/>

²⁷ Isto

Većina planiranih aktivnosti treba da se realizuju do kraja 2019. ili 2020. godine. Iako struktura i razvoj Akcionog plana nisu dobro definisani kao za WBCTi - npr. nedostatak dobro strukturiranih aktivnosti i relativnih pokazatelja, kao i precizan regionalni prostor za pojedinačne akcije - očekuju se relevantni rezultati. Tri od njih odražavaju tri specifična prioriteta o kojima smo već govorili. To su:

- Povećan kapacitet lokalnih aktera u istraživanju slučajeva SOC-a i korupcije;
- Poboljšana razmjena informacija i poboljšani mehanizam razmjene obavještajnih podataka;
- Poboljšan policijski rad na temelju obavještajnih podataka u regiji Zapadnog Balkana.

Što se tiče prvog očekivanog rezultata, evaluacija rezultata bila bi moguća na osnovu broja izvještaja o procjeni potreba s ostvarenim naknadnim aktivnostima, analiziranih zakonodavnih/regulatornih akata, kao i zaključenih protokola o međuagencijskoj saradnji. Kada govorimo o drugom očekivanom rezultatu, slijed dobre prakse i uspostavljene mreže za olakšavanje prekograničnih istraga omogućile bi procjenu postignutih rezultata. Konačno, očekivanja trećeg rezultata mogla bi biti vezana za broj relevantnih smjernica i regulatornih prijedloga proizvedenih i provedenih, zajedno s pripremljenim izvještajima o procjeni opasnosti, koji bi se razmatrali u fazi završne evaluacije.²⁸

Dok su pojedine aktivnosti jasno definisane i traju, ostale aktivnosti će se razvijati kasnije. Međutim, mnoge od njih bi trebalo da budu implementirane do kraja 2019. godine, što znači da bi djelimična procjena bila moguća već do kraja ove godine. Ovdje je značajno spomenuti i rezultate srednjoročne evaluacije koju je početkom 2019. godine sačinio Ured Ujedinjenih nacija za droge i kriminal (UNODC) - Odsjek za nezavisnu procjenu. Iako bi prihvatanje evaluacije moglo pružiti samo indikativne dokaze, budući da je WBCSci, njegov Akcioni plan i sam IISG u u svojoj ranoj fazi, ipak su utvrđene neke slabosti i prijetnje koje, ako se ne tretiraju na odgovarajući način, mogu ugroziti dugoročnu održivost inicijative i, posljedično, njen ukupni uspjeh. Prema tome, evaluacija je preporučila "bolju prioritizaciju samih prioriteta" - što može zvučati razumno s obzirom na široki skup ključnih oblasti intervencije koje su gore navedene - uspostavljanje sistematičnijih sistema i procesa upravljanja, veći napor u sistematskom prikupljanju podataka za monitoring i evaluaciju, kao i efikasnije i dosljednije angažovanje zainteresovanih strana.²⁹ Iako obim i složenost inicijative predstavljaju jedinstvene izazove, pažnju treba obratiti na slabosti koje je identifikovao UNODC, posebno jer se to odnosi na „neadekvatan sistem praćenja rezultata“, tj. nedostatak jasnih pokazatelja za konkretne predviđene aktivnosti.³⁰ Nasuprot tome, UNODC IES je takođe naveo prednosti i mogućnosti inicijative i pohvalio odluku da se promoviše formativna evaluacija u tako ranoj fazi, koja pokazuje „interes za kulturu evaluacije i učenja organizacije“, istovremeno potičući druge organizacije i programe da usvoje ovu praksu, kao i IISG kako bi se obezbjedila dugotrajna

²⁸ Isto

²⁹ Izvještaji o evaluaciji: 2019. - Ured Ujedinjenih nacija za droge i kriminal, Završni evaluacioni pregled, februar 2019, https://www.unodc.org/unodc/en/evaluation/reports_year_2019.html. Za više detalja, pogledati Nezavisnu formativnu dubinsku evaluaciju Inicijative za borbu protiv teškog kriminala na Zapadnom Balkanu (WBCSci) u kontekstu mehanizma integralne interne uprave (IISG), uključujući djelovanje Evropske unije putem: "Instrument za pretprijetnu pomoć (IPA II) Višedržavni akcioni program 2017. - Podrška integrativnom upravljanju unutrašnjom sigurnošću Zapadnog Balkana "

³⁰ Isto

održivost. Dakle, IISG ne samo da je identifikovao „prave potrebe potrošača“, već je takođe bio uspješan u angažovanju donosioca odluka, sticanju poverenja korisnika i obezbeđivanju vidljivosti i prisustva.³¹

Najvažnije je da sigurnosne prijetnje shvata kao međusobno povezane, u skladu sa SOCTA Europol analizom kriminala kao mreže, prepoznajući na taj način sve veću promjenu kriminalnog okruženja u Evropi i šire.³² U stvari, integrisani pristup, proširen na sva tri Stubova, ne omogućava samo koordinaciju unutar Stubova, tj. koordinaciju mehanizama, politika i zajedničkih ciljeva u okviru jedne jedinstvene politike - nego prije svega podstiče koordinaciju između Stubova, čime se omogućava rješavanje onih hibridnih sigurnosnih prijetnji koje se preklapaju između dva ili više Stubova.³³ IISG stoga predstavlja mehanizam za holističko rješavanje unutrašnje sigurnosti, jačanje efikasnosti uloženi napora u sve tri predviđene oblasti djelovanja.

³¹ Isto

³² Rajko Kozmelj, Integrative Internal Security Governance as a challenge and as a model of regional cooperation, October 1, 2016, <https://www.linkedin.com/pulse/integrative-internal-security-governance-challenge-model-kozmelj>

³³ IISG – DCAF Podrška integrativnom upravljanju unutrašnjom sigurnošću (IISG) na Zapadnom Balkanu, <https://wb-iisg.com/docs/dcaf-support-to-the-integrative-internal-security-governance-iisg-in-the-western-balkans/> Na primjer, ilegalna trgovina oružjem se smatra preklapajućom prijetnjom sigurnosti među stubovima, budući da je vatreno oružje predmet trgovine OCG-ima (VBCSCI), njihovo krijumčarenje je jedna od najvažnijih prekograničnih aktivnosti koje ugrožavaju integritet granice (WBBSi), jer mogu postati sredstva za izvršenje terorističkih akata (WBCTi). Neke preklapajuće sigurnosne prijetnje među Stubovima spadaju u Europolovu kategoriju „faktora koji omogućavaju“, koji olakšavaju aktivnosti OCG-a.

1.2. Implementacija prioriteta Stuba II u Bosni i Hercegovini: Osuđena na neuspjeh?

Kao što je spomenuto u prvom dijelu ovog rada, IISG predstavlja koordinacioni mehanizam koji ima za cilj jačanje saradnje i koordinacije među korisnicima kao i relevantnim međunarodnim akterima. On se bavi pitanjima unutrašnje sigurnosti iz holističke perspektive, dok bi njegova krajnja ambicija bila da podstakne uspostavljanje ciklusa politika u regionalnom vlasništvu za borbu protiv organizovanog i teškog međunarodnog kriminala. Iako WBCSCi iPA 2018-2020 ne određuje specifičan regionalni/državni omjer predviđenih aktivnosti, on ipak ukazuje na ključne prioritete koje moraju riješiti svi korisnici IISG-a kako bi se omogućila efikasna prekogranična saradnja i koordinacija.

Stoga, drugi dio ovog rada stoga analizira potencijal za implementaciju triju preciznijih prioriteta o kojima smo već govorili, a kao što je navedeno u odjeljku WBCSCi iPA 2018-2020. Prvo, predstavljen je kratak pregled policijskog sistema BiH, budući da sva tri prioriteta jasno tiču funkcionalnosti lanca za provedbu zakona. Drugo, razmatra se potencijal za implementaciju WBCSCi iPA 2018-2020 i posljedično s tim povezane prepreke, kako bi predstavili neke zaključke o trenutnom stanju stvari u svjetlu ciljeva integracije države.

1.2.2. Policijski sistem u BiH: kratak pregled strukture i funkcionalnih pitanja

Složeni ustavno-pravni okvir BiH ogleda se u i policijskom sistemu zemlje, podijeljenom na tri organizaciona nivoa i utemeljen na principu **koordinacije, a ne subordinacije**.³⁴ Prvi organizacioni nivo odražava kantonalnu podjelu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i predstavlja decentralizovani policijski sistem s elementima koordinacije. Sastoji se od deset kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova (MUP). Oni, shodno tome, nisu podređeni MUP-u FBiH. MUP FBiH bi mogao povjeriti kantonalnim MUP-ovima da obavljaju dužnosti koje spadaju u njegovu nadležnost, dok jedan funkcionalni IT sistem, kao i zajedničke baze podataka, imaju ulogu povezivanja između njih. Drugi organizacijski nivo čine policijske organizacije na entitetskom / i na nivou distrikta - MUP FBiH, MUP RS i Policija Brčko Distrikta BiH - sa svojim nadležnostima propisanim odgovarajućim Zakonom o unutrašnjim poslovima i Zakonom o policiji Brčko Distrikta. Za razliku od FBiH, policijske strukture RS i Brčko Distrikta su centralizovane, sa jasnim procedurama u vezi sa koordinacijom i subordinacijom.³⁵ Na kraju, treći organizacioni nivo čine policijske organizacije na državnom nivou, tj. Ministarstvo sigurnosti BiH i sedam upravnih organizacija sa operativnom neovisnošću, od kojih tri imaju policijske ovlasti.

U okviru ovakve složene organizacione strukture, izgleda da dva faktora ugrožavaju efikasnost odgovora u slučaju otkrivanja organizovanog i teškog kriminala. Prvi faktor je povezan sa **nejasnim procesom određivanja nadležnosti kroz zakonodavstvo**. Dakle, dodjeljivanje nadležnosti policijskim organizacijama, koje su regulisane odgovarajućim zakonima o radu, kao i kodeksima krivičnog postupka i zakonom o policijskim službenicima, u najmanju ruku je teško. Drugi faktor se

³⁴ Denis Hadžović, Armin Kržalić and Alma Kovačević, Pregled stanja u oblasti policije u Bosni i Hercegovini, Centar za sigurnosne studije, 2013.

³⁵ Isto

odnosi na postojanje **manjkavog sistema za razmjenu informacija između tri organizaciona nivoa policijske strukture**. Što se tiče prvog faktora, pravni okvir definiše nadležnosti zasnovane na njihovom neposrednom utvrđivanju u odgovarajućim zakonima o radu policije, ili putem direktnog utvrđivanja krivičnog djela koje povezuje Zakon o radu sa Krivičnim zakonom. Međutim, zajedničko prisustvo četiri krivična zakona koji odražavaju ustavnu organizaciju države kompliciraju propisivanje nadležnosti i stvaraju dileme u njihovom utvrđivanju u praksi, posebno kada su u pitanju određene vrste organizovanog i teškog kriminala (npr. finansijski kriminal ili trgovina drogom).³⁶ Nejasnoća u ovom pogledu dovodi do preklapanja nadležnosti i borbe za teritorij, sa štetnim efektima na efikasnost odgovora. Često policijske organizacije na različitim nivoima istražuju istu vrstu kriminala, dok se nadležnom tužiocu mogu obratiti različite organizacije istovremeno. Što se tiče drugog faktora, čini se da je glavna prepreka međuagencijskoj saradnji uglavnom povezana sa nedostatkom jedinstvene baze podataka koja bi omogućila pravovremenu komunikaciju i razmjenu informacija na različitim organizacionim nivoima. Upravo suprotno, čini se da zakonodavstvo u većini slučajeva daje policijskim organima diskreciono pravo u pogledu obima i načina saradnje sa drugim policijskim agencijama.³⁷

Preklapanje kompetencija u kombinaciji sa disfunkcionalnim sistemom za pravovremenu razmjenu informacija uglavnom se javlja u početnim fazama istrage. Stoga, prilikom prikupljanja operativnih informacija, često se javljaju dileme vezane za kriminal, kao i nepotrebna međuagencijska rivalstva. Shodno tome, rascjepkanost resursa očigledno sprečava efikasan odgovor na slučajeve teškog i organizovanog kriminala, koji u konačnici ide u korist OKG-a.³⁸

1.2.2. Prepreke u implementaciji i prostor za poboljšanje

Podsjećajući na tri posebna prioriteta navedena u WBCSCi iPA 2018-2020, do kraja 2019. ili najviše 2020. godine, BiH bi trebala:

- **Poboljšati efikasnost istrage teških kriminalnih radnji**, koje uključuju potrebu za poboljšanjem saradnje između policije i tužilaštva u fazi istrage;
- **Omogućiti automatsku razmjenu podataka**, koja bi trebala slijediti standarde EU;
- **Poboljšati prekograničnu razmjenu informacija**, npr. poboljšanje nacionalnih kapaciteta za bolje korištenje Europolovih alata. To bi značilo sposobnost identificiranja i rješavanja

³⁶ Za više detalja o dilemama povezanih s kriminalom, vidi Hadžović, Krzalić i Kovačević, Pregled stanja u oblasti policije u Bosni i Hercegovini, str. 66 i dalje

³⁷ Isto

³⁸ Valja napomenuti da se „koridori za poli-kriminal“ ne nalaze samo u posebno osjetljivim područjima, već su smješteni duž glavnih pograničnih regija, granica između entiteta ili između jednog entiteta i strane države. Nije slučajno da se, na primjer, da RS zalaže jer entitet graniči s važnim zemljama podrijetla i / ili tranzita za nezakonite proizvode (Srbija, Crna Gora, Hrvatska), dok se gradovi poput Tuzle i Trebinja nalaze na važnim rutama krijumčarenja droge. Iz toga slijedi da koordinacija među policijskim službenicima na svim razinama vlasti postaje vrlo relevantna za efikasno rješavanje ove vrste aktivnosti i omogućavanje efikasne regionalne suradnje. Vidi Globalna inicijativa za borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, žarišne točke organiziranog kriminala na zapadnom Balkanu, op. cit., str. 8 i dalje.

nedostataka u prekograničnoj operativnoj saradnji, jačanje suradnje s Europolom, kao i međuagencijske suradnje na domaćoj razini.³⁹

U svjetlu gore navedenog, postavlja se pitanje da li je realno očekivati da BiH poštuje preuzete (moralno obavezujuće) obaveze. Prvi prioritet je strogo povezan sa sposobnošću brzog komuniciranja i razmjene informacija duž lanca za provođenja zakona. Iako se čini da, kada se slučaj preda nadležnom tužilaštvu, istraga odvija prilično glatko,⁴⁰ poteškoće vezane za početne faze istrage otežavaju situaciju i ukazuju na neophodnost **revizije i poboljšanja postojećeg zakonodavstva** kako bi se potpuno omogućilo policijskim organima da izvršavaju svoje dužnosti bez sukoba nadležnosti, što u većini slučajeva samo odlaže efikasnost odgovora. Isto tako, što se tiče drugog prioriteta, **uspostavljanje sistema koji omogućava automatsku razmjenu podataka na regionalnom nivou**, očigledno treba da prethodi uspostavljanje zajedničkih baza podataka na nivou države, kako bi se omogućila efikasna međuagencijska saradnja. Takođe bi bilo neophodno poboljšati zakonodavstvo u tom pogledu, eventualno **razjasniti pitanja vezana za diskreciona prava koja se dodjeljuju policijskim organima kada je u pitanju saradnja među organizacijama**. Ovo je strogo povezano sa trećim prioritetom, koji zahtjeva bolju međuagencijsku saradnju na domaćem nivou, kako bi se omogućilo plodonosno korištenje Europolovih alata i efikasno rešavanje nedostataka u prekograničnoj saradnji. U cilju poboljšanja prekogranične saradnje, pažnja bi trebala biti posvećena unapređenju prije svega saradnje i koordinacije na sva tri organizacijska nivoa policijskog sistema BiH. Također treba napomenuti da vlasti BiH još uvijek nisu u potpunosti implementirale sporazum o operativnoj i strateškoj saradnji sa Europolom. Neuspjeh u uspostavljanju nacionalne kontaktne tačke, kao što se traži u sporazumu, rezultira nemogućnošću da oficir za vezu Eurola bude raspoređen u BiH, a i obrnuto.⁴¹ Da bi se bolje koristili instrumenti Eurola bilo bi potrebno odmah i potpuno implementirati potpisani sporazum, koji je stupio na snagu prije više od dvije godine.⁴²

Važno je da je implementacija prioriteta Stuba II strogo povezana sa ispunjavanjem kriterijuma za članstvo u EU. Evropska komisija (EK) je u maju izdala novu Komunikaciju o politici proširenja EU, nakon čega je uslijedilo Mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo i Analitički izvještaj koji analizira situaciju u zemlji, procjenjuje postignuća i naglašava prioritete reformi koje treba riješiti kao buduće korake pristupanju EU.⁴³ Konkretno, što se tiče priprema BiH za provedbu pravne stečevine u području pravosuđa, slobode i sigurnosti (Poglavlje 24), EK naglašava **postojanje sistemskih nedostataka u operativnoj saradnji agencija za provedbu zakona, što ozbiljno utječe na kvalitetu istraga**.⁴⁴ Ograničena razmjena obavještajnih podataka i nedostatak međusobno dostupnih baza

³⁹ IISG - Inicijativa za borbu protiv teškog kriminala na zapadnom Balkanu (WBCSCi), Integrativni plan djelovanja 2018-2020, Konačni nacrt, 17. april 2018.

⁴⁰ Hadžović, Kržalić i Kovačević, Pregled stanja u oblasti policije u Bosni i Hercegovini, op. cit.

⁴¹ Za više detalja o sporazumu: Europol, Sporazum o operativnoj i strateškoj suradnji između Bosne i Hercegovine i Evropskog policijskog ureda, <https://www.europol.europa.eu/agreements/bosnia-and-herzegovina>

⁴² Evropska komisija, Radni dokument osoblja Komisije, Analitički izvještaj, SWD (2019) 222 maj 2019 <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf>

⁴³ Vidi Evropska komisija, Paket proširenja 2019, Strategija i izvještaji , https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/package_en

⁴⁴ SWD (2019) 222 final

podataka također su navedeni među glavnim razlozima koji stoje iza nezadovoljavajućih rezultata istrage, krivičnog gonjenja i konačnih presuda. Ovi nedostaci zauzvrat favorizuju OCG koji djeluju u zemlji, istovremeno povećavajući nepovjerenje prema institucijama od strane građana. EK poziva BiH da se pozabavi ovim pitanjima u narednoj godini, dok snažno preporučuje da se ojača saradnja među agencijama za provedbu zakona, sugerirajući osnivanje specijaliziranih istražnih timova za teške zločine, za poboljšanje kvaliteta i dostupnosti baza podataka, te za reviziju i poboljšanje postojećeg pravnog okvira za borbu protiv organizovanog kriminala.⁴⁵

Preporuke Komisije su jasno u skladu sa prioritetima navedenim u WBCSCi iPA 2018-2020. Rascjepkanost agencija za provođenje zakona, preklapanje nadležnosti i nedostatak pravovremene i sveobuhvatne razmjene informacija negativno utiču na otkrivanje gotovo svih slučajeva organizovanog i teškog kriminala. Budući da EK poziva agencije za provođenje zakona da bolje iskoriste regionalne inicijative, vlasti BiH trebaju biti svjesne važnosti da konstruktivno učestvuju u inicijativama kao što je IISG, koristeći okvir i instrumente koje ona nudi kako bi poboljšali ljudsku sigurnost i osigurali efikasnu implementaciju pravne stečevine EU-e.

⁴⁵ SWD (2019) 222 final

Zaključci

Čini se da su lideri regiona i njihove evropske kolege svjesni promjenjive prirode organizovanog kriminala u Evropi, kao i postojećih nedostataka u regionalnoj saradnji. Različiti rezultati prethodnih inicijativa podstakli su kvalitetnije razmišljanje o nezadovoljavajućem učinku postojećih institucija i okvira, doprinoseći promovisanju i razvoju novog pristupa regionalnoj saradnji na Zapadnom Balkanu.

Međutim, kako je primijećeno, potencijal integriranog upravljanja na području unutrašnje sigurnosti u Bosni i Hercegovini ostat će neiskorišten ako se strukturne reforme na nivou zemlje ne razmatraju i ne provode. U suprotnom, poštovanje dogovorenih obaveza prema WBCSci iPA 2018-2020 je nesumnjivo osuđeno na neuspjeh. Srž problema, kao i u većini slučajeva, izrazito je politički. Da bi se poboljšala sigurnost građana i omogućilo nadležnim organima da otkriju, istraže i procesuiraju slučajeve teškog i organizovanog kriminala, političke partije bi trebale ponovo otvoriti rasprave o strukturnim reformama u zemlji, **počevši od revizije strukture i funkcioniranja policijskog sistema.**

To je još hitnije u svjetlu integracijskih ciljeva BiH. Uprkos političkim napetostima unutar države, put Bosne i Hercegovine prema evropskim integracijama izgleda da je jedan od rijetkih dodirnih tačaka sa kojom se slažu sve političke stranke.⁴⁶ Stoga, kao što je istaknuto u nedavnom Mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo, osiguranje efikasne saradnje između tijela za provedbu zakona i tužiteljstava jedan je od ključnih koraka koje treba poduzeti **kako bi se ispunili kriteriji za članstvo.**⁴⁷ Isto se navodi i u Komuniqueu Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira, koje preporučuje poboljšanje saradnje duž lanca provedbe zakona kako bi se policijskim snagama omogućilo rješavanje izazova s kojima se suočavaju BiH i njezini građani.⁴⁸

Poboljšanje zakonodavnog i institucionalnog okvira nije lak zadatak, međutim, kako se kriminalno okruženje u Evropi mijenja, to zahtjeva i prilagođavanje državnih struktura i zakonodavstva tim promjenama. Trenutna nemogućnost nastavka formiranja vlasti u Bosni i Hercegovini dodatno podriva sposobnost države da poduzme potrebne reforme. Bilo bi nemoguće držati se obveza iz WBCSci iPA 2018-2020 do kraja 2019. i 2020. godine ako se ponovno ne otvori kredibilna rasprava o reformi policije. Prevazilaženje trenutnog političkog zastoja omogućilo bi barem početne korake za uspješno rješavanje tih pitanja, poboljšanje sigurnosti građana i ispunjavanje uvjeta za evropske integracije.

⁴⁶ Ured visokog predstavnika, 55. izvještaj visokog predstavnika za implementaciju Mirovnog sporazuma o BiH generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, 8. maj 2019

http://www.ohr.int/?p=100919&fbclid=IwAR0HRlvxZtkEalpXPcIJo5jPdMBXzXSdLiMwij_JY9I7b5ht_C9vPO-gP8

⁴⁷ Evropska komisija, 2019. Komunikacija o politici proširenja EU, Aneks 1 - Zaključak i preporuka Mišljenja Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji, COM (2019) 260 final, maj 2019; Vijeće Evropske unije, Proširenje i Proces stabilizacije i pridruživanja, Zaključci Vijeća, 10446/19, jun 2019.

⁴⁸ Ured visokog predstavnika, saopštenje Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira, 18. juna 2019. godine

Bibliografija

Albania to Host the Brdo-Brijuni Process Summit, Exit-Explaining Albania, 6 May 2019, <https://exit.al/en/2019/05/06/albania-to-host-the-brdo-brijuni-process-summit/>

Brdo Process Ministerial Meeting – supporting the WBCTi approach, April 18, 2016, <https://wb-iisg.com/event/brdo-process-ministerial-meeting-supporting-the-wbcti-approach/>

---, Conclusions on Common Strategic Vision of Europe whole, free and at peace, December 2015, http://predsjednica.hr/files/NEWSLETTER%20VIEWS%20and%20NEWS_no%203.pdf

Council of the EU, Conclusions of the Council of the EU and of the Member States meeting within the Council on the Integrative and Complementary Approach in the Fight Against Terrorism and Violent Extremism in the Western Balkans, 14986/15, December 2015, https://wbcti.wb-iisg.com/wp-content/uploads/sites/2/bp-attachments/4051/Doc-1_council-conclusion-ST_14986_2015_INIT_EN.pdf

----, Conclusions of the Council of the EU on strengthening the EU internal security's external dimension in the Western Balkans including via the Integrative Internal Security Governance (IISG), 15413/16, December 2016, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15413-2016-INIT/en/pdf>

---, The EU Policy Cycle to tackle organized and serious international crime, <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/empact/>

Denis Hadzovic, Armin Krzalic and Alma Kovacevic, Overview of Policing in Bosnia and Herzegovina, Centre for Security Studies – BH, 2013.

European Commission, 2019 Communication on EU Enlargement Policy, Annex 1 – Conclusion and recommendation of the Commission's Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union, COM(2019) 260 final, May 2019; Council of the European Union, Enlargement and Stabilization and Association Process, Council Conclusions, 10446/19, June 2019

---, A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans, COM(2018) 65 final, 6 February 2018, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargementperspective-western-balkans_en.pdf

---, Commission Staff Working Document, Analytical Report, SWD (2019) 222 final, May 2019, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf>

---, Enlargement Package 2019, Strategy and Reports, https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/package_en.

European Political Strategy Centre, Engaging with the Western Balkans. An investment in Europe's Security, 17 May 2018, https://ec.europa.eu/epsc/publications/other-publications/engaging-western-balkans_en

Europol, European Union Serious and Organized Crime Threat Assessment (SOCTA), 2017, <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-2017>

---, Agreement on Operational and Strategic Cooperation between Bosnia and Herzegovina and the European Police Office, <https://www.europol.europa.eu/agreements/bosnia-and-herzegovina>

Evaluation Reports: 2019 – United Nations Office on Drugs and Crime, Final Evaluation Brief, February 2019, https://www.unodc.org/unodc/en/evaluation/reports_year_2019.html.

Global Initiative against Transnational Organized Crime, Hotspots of Organized Crime in the Western Balkans. Local vulnerabilities in a regional context, May 2019, <https://globalinitiative.net/oc-western-balkans/>

IISG – Integrative Internal Security Governance, <https://wb-iisg.com/>

---, DCAF Support to the Integrative Internal Security Governance (IISG) in the Western Balkans, <https://wb-iisg.com/docs/dcaf-support-to-the-integrative-internal-security-governance-iisg-in-the-western-balkans/>

---, Western Balkan Counter Serious Crime initiative (WBCSCi), Integrative Plan of Action 2018-2020, Final Draft, 17 April 2018, <https://wb-iisg.com/docs/final-draft-wbcsci-ipa-2018-2020/>

---, Western Balkan Counter-Terrorism Initiative (WBCTi), Integrative Plan of Action 2015-2017, Final Report, Ljubljana, March 2018, https://wb-iisg.com/wp-content/uploads/bp-attachments/5066/WBCTi-iPA-2015-2017_Final-report.pdf

---, Integrating external assistance and security policy development in the Western Balkans – 'Integrative Internal Security Governance' (IISG), <https://wb-iisg.com/wp-content/uploads/bp-attachments/4436/IISG-One-pager-Nov17.pdf>

---, Integrative Internal Security Governance (IISG) in the Western Balkans, Terms of Reference, 8 September 2017, <https://www.rcc.int/p-cve/docs/108/integrative-internal-security-governance-iisg-in-the-western-balkans-2017>

Jelka Klemenc and Ivana Boštjancic Pulko, The Berlin Process as an Actor in Internal Security and Counter-Terrorism: Opportunities and Pitfalls, Institute for Democracy "Societas Civilis" – Skopje, July 2018.

Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Serbia, Process of EU integration and regional cooperation, Brdo-Brioni Process, 6 February 2018, <http://www.mfa.gov.rs/en/foreign-policy/eu/regional-initiatives/brdo-brioni-process>

Office of the High Representative, 55th Report of the High Representative for Implementation of the Peace Agreement on BiH to the Secretary-General of the United Nations, May 8, 2019, http://www.ohr.int/?p=100919&fbclid=IwAR0HRlvxZktkEalpXPcIJo5jPdMBXzXSdLiMwij_JY9I7b5ht_C9vPO-gP8

---, Communiqué of the Steering Board of the Peace Implementation Council, June 18, 2019, <http://www.ohr.int/?p=101437>

Rajko Kozmelj, Integrative and Complementary Approach in the Fight against Terrorism and Violent Extremism in the Western Balkans (WBCTi), March 13, 2016, <https://www.linkedin.com/pulse/integrative-complementary-approach-fight-against-violent-kozmelj>

---, Integrative Internal Security Governance as a challenge and as a model of regional cooperation, October 1, 2016, <https://www.linkedin.com/pulse/integrative-internal-security-governance-challenge-model-kozmelj>

Regional Serious and Organized Crime Threat Assessment (SOCTA), Developed within the project "Enhancing Capacities for Strategic Analysis and Strategic Assessment in the Criminal Investigation Directorates of the Serbian, Montenegrin and the former Yugoslav Republic of Macedonia Ministries of Interior", July 2017, <https://polis.osce.org/node/9401>

United Nations Office on Drugs and Crime, Evaluation Reports 2019, Final Evaluation Brief, February 2019, https://www.unodc.org/unodc/en/evaluation/reports_year_2019.html

---, Independent formative In-depth evaluation of the Western Balkans Counter-Serious Crime Initiative (WBCSCI) in the context of the Integrative Internal Security Governance (IISG) mechanism including the European Union action: "Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA II) Multi-Country Action Programme 2017 – Support to the Western Balkan Integrative Internal Security Governance"

Vladimir Đorđević, Jelka Klemenc & Ivana Kolářová, Regional security cooperation reinvented: Western Balkans counterterrorism initiative, European Security, Vol. 27, No. 4, 2018.

Walter Kemp, Crooked Kaleidoscope. Organized Crime in the Balkans, Global Initiative against Transnational Organized Crime, June 2017, <https://globalinitiative.net/ocbalkans/>

*Centar za sigurnosne studije
Centre for Security Studies*

*Branilaca Sarajeva 13/I, 71 000
Sarajevo*

Tel: +387 33 262 455 / 262 456

Fax: +387 33 223 250

e-mail: info@css.ba

www.css.ba